

Клеванський ЗДО №2 (ясла-садок)

Тренінг для вихователів «Професіоналізм і особистісне зростання педагогів»

*Вихователь-методист:
Захарчишина Н.М.*

Січень 2025р.

Мета: Сформувати здатність самопізнання та самовизначення, прийняття себе, обмеження «конфліктної сфери» особистості педагога, допомогти у виробленні позитивної Я-концепції для найповнішого розкриття своїх потенційних можливостей; навчити адекватно оцінювати себе та інших людей, активно діяти, приймати оптимальні рішення.

Хід тренінгу:

Ведучий: Сучасні погляди на виховання дітей є свідченням усвідомлення дорослими необхідності дієвого переходу від авторитарної педагогіки до педагогіки співробітництва, що сприяє як розвитку вихованців, так і особистісному зростанню вихователів. Таке спілкування вимагає від педагогів не лише певних особистісних якостей (доброти, терплячості, уважності, чуйності, спонтанності і творчості в буденних справах, поваги до кожної дитини, емоційної чутливості), але й високого рівня професіоналізму: це і знання про вікові та індивідуальні особливості розвитку всіх сторін особистості, і вміння адекватно (через оволодіння унікальною спільною мовою взаєморозуміння) спілкуватися з дітьми різного віку, і коректно та делікатно відзначати їх слабінки і чесноти, помилки і досягнення, а також налагоджувати стосунки між дітьми та організовувати їх спільну діяльність, підтримувати інтерес та увагу кожного вихованця на заняттях тощо. Почуваючись емоційно, комфортно, розкріпачено, діти виявляють

допитливість, ініціативу, не відчують невпевненості та страхів, привітні до оточуючих людей, доброзичливі щирі та прагнуть розділити свої радощі і прикроші з вихователем.

Орієнтація на особистість дитини з її неповторними якостями, вміння побачити найкраще в дитині, підтримати і порадіти чеснотам та допомогти розвинути ще нерозвинуті якості, приймати дитину і поважати її - такі риси сучасного вихователя, що дивиться в майбутнє.

Сучасний вихователь має розуміти дитину, приймати її та визнавати її особистість. На перший погляд, ніби одне і те ж саме, лише висловлено різними словами.

1. Вправа «Знайомство по-новому»

Мета: створення психологічного комфорту для знайомства, встановлення емоційних контактів, зняття емоційної напруги та входження в ігровий стиль взаємодії.

Зміст: усі учасники сідають у коло. Перший учасник називає своє ім'я та продовжує фразу, що починається зі слів: «У мене сьогодні...настрій, тому що...». У вправі мають бути задіяні всі учасники.

2. Вправа «Правила групи»

Мета: актуалізація правил групової роботи.

Для того, щоб досягти гармонії в роботі, необхідно виробити правила співпраці, взаємодопомоги, якими керуватимуться учасники заняття, працюючи в групах.

Правила роботи в групі:

1. Активність.
2. Доброзичливість.
3. Кожна думка має право на існування.
5. Слухати і чути.
7. Дотримування конфіденційності.
8. «Правило піднятої руки».
9. Говорити лише про себе і за себе.

3. Мозковий штурм: «Що означає термін «Професіоналізм»?

Ведучий: Ми поговоримо з вами про професіоналізм сучасного педагога, з'ясуємо його основні ознаки, попрацюємо над підвищенням рівня самооцінки педагогів. Напевно, я не помилюся, коли скажу, що основним для педагога є його професіоналізм. Ми всі разом дамо характеристику педагогу-професіоналу. Для цього розшифруємо поняття зі своєї точки зору.

Пишемо слово «професіонал» і до кожної його літери добираємо поняття:

- п — працелюбний,
- р — реаліст,
- о — організатор,
- ф — фанат (у хорошому розумінні),
- е — ерудит,
- с — самодостатній, сангвінік (темперамент),
- і — інтелектуал,

о — оптиміст,
н — науковець (багато знає і вивчає),
а — активіст,
л — людинолюб, любить свою справу.

Усім вам добре відомий вислів: «Було у батька троє синів: двоє розумних, а третій — педагог».

—Чому, на вашу думку, так оцінюється професія педагога?

—Чи можемо ми те саме сказати про інші професії?

—Як нам захистити себе від нерозуміння інших людей: сім'ї, знайомих?

—Як підвищити соціальний статус педагога?

Про це ми будемо говорити сьогодні, ми будемо шукати причини проблеми педагогів, але намагатимемось побачити у своїй роботі й позитив.

Поняття «професіонал» кожен розуміє по-своєму. Хтось вважає професіоналом людину з діловими рисами, хтось — із особистісними. Для одного важлива компетентність, для іншого — творчість. Сьогодні зростає попит на професіоналів, їх цінують, їм пропонують роботу. В умовах конкуренції цей попит зростатиме. Професіональним педагогом, психологом, лікарем можна вважати людину, яка отримала базову підготовку, засвоїла знання в певній сфері, яка вміє та використовує ці знання на практиці й має досвід професійної діяльності.

4. Вправа «Що нас об'єднує»

Ведучий зачитує запитання. Учасники, які можуть відповісти ствердно, піднімають зелене коло(так), червоне коло(ні). Запитання добирають так, щоб на більшість із них отримати 3-7 ствердних відповідей. Завдання вправи — об'єднати групу, показати, що між учасниками є багато спільного, у звичайному або неочікуваному сенсі.

Орієнтовний перелік запитань:

- Хто починає свій ранок із кави?
- Хто сьогодні прийшов у спідниці?
- Хто в дитинстві займався спортом?
- Хто сьогодні вранці двічі перевдягнувся, збираючись на роботу?
- Хто так само, як і я, йде за порадою до колеги?
- Хто виріс у великому місті?
- Чий улюблений колір — жовтий?
- Хто щорічно святкує свій день народження?
- У кого в дитинстві вдома жили домашні тварини? А в кого вони є зараз?
- Хто сьогодні прийшов у гарному настрої?
- Хто обирав професію всупереч батьківським планам?
- Хто працює за покликом серця?

Запитань має бути 12-16. Ставлячи запитання, слід тримати темп і легкий, навіть дещо жартівливий тон. Необхідно стежити за реакціями учасників

(вони не мають втомитися, занудьгувати, образитися тощо) і вчасно завершити вправу.

5. Вправа «Домалюй ідеального педагога».

Я пропоную вам намалювати двох вихователів. На одному з ватманів кожен з вас малює одну деталь одягу чи прикраси для позитивного образу вихователя і швидко передає іншому портрет. Так само малюємо недопустимий образ вихователя на роботі.

6. Вправа «Мої бажання»

Мета: створити умови для саморозкриття і виробити установку на побудову позитивних взаємин з оточуючими.

Зміст:

а) потрібно уявити, що існує добра фея, яка кожному обіцяє виконати три бажання. Що ви їй загадаєте?

б) якби кожному запропонували новий план життя, якими б були три головні цілі?

в) якби кожний зміг помінятися місцями на тиждень з ким-небудь, то кого ви для цього обрали б? Чому? Чим приваблює вас саме це положення?

Після кожного завдання проводиться обговорення.

7. Підбиття підсумків

Учасники переключають очікування настільки високо, наскільки ті збулись. Групове обговорення.

Тест для вихователя: наскільки добре ви знаєте дітей

Тест, складений французьким психологом, є водночас і вправою, яка дозволить вихователям краще розібратися в питаннях виховання хлопчиків і дівчаток.

Перед вами 17 запитань, на які потрібно відповісти **«так»** (тобто ви згодні з цим твердженням) або **«ні»** (ви дотримуєтеся іншої думки).

1 Дівчатка більш слухняні, ніж хлопчики.

2 Дівчатка краще ставляться до природи.

3 Хлопчики краще можуть оцінити складне становище і мислять більш логічно.

4 Хлопчики мають більше бажання відзначитися.

5 Хлопчики більш обдаровані в математиці.

6 Дівчатка більш чутливі до атмосфери, в якій вони живуть, важче переносять біль, страждання.

7 Дівчата вміють краще висловити свої думки.

8 У хлопчиків кращою є зорова пам'ять, а у дівчаток – слухова.

9 Хлопчики краще орієнтуються в просторі.

- 10 Хлопчики агресивніші.
- 11 Дівчатка менш активні.
- 12 Дівчатка більш товариські, віддають перевагу великій компанії, а не вузькому колу друзів.
- 13 Дівчатка більш ласкаві.
- 14 Дівчатка легше потрапляють під чужий вплив.
- 15 Хлопчики більш заповзятливі.
- 16 Дівчатка більш боязкі.
- 17 Дівчатка частіше страждають від комплексу неповноцінності.

ВІДПОВІДІ

- 1 У ранньому дитинстві дівчатка справді більш слухняні.
- 2 Поки що не встановлено такого факту, який давав би підстави стверджувати, що дівчатка за своєю природою більше схильні піклуватися про хворих і слабких тварин, рослин. Хіба що у віці 6-9 років.
- 3 Це не так. Дівчата можуть вирішувати складні завдання (проблеми) не гірше хлопчиків.
- 4 До 10–12 років дівчатка розвиваються швидше (і тому іноді прагнуть виділитися, відрізнитися від своїх однолітків). Але у подальшому дівчатка більш цілеспрямовані, вони більше, ніж хлопчики, думають про майбутнє.
- 5 Дівчатка і хлопчики обдаровані однаково, все залежить від того, як ми їх орієнтуємо, хоча вважається, що в математиці хлопчики проявляють себе краще. Але коли ми позбудемося цього забобону, то не помітимо великої різниці.
- 6 Навпаки, хлопчики легше піддаються впливу середовища і тому сильніше переживають розлуку з батьками. Хлопчики чутливіші до болю, страждання. Вони лише вдають, що їм не боляче, оскільки з самого початку їх вчать, що чоловік не повинен плакати.
- 7 До 10–13 років різниця незначна, а далі в більшості випадків дівчатка в усному і письмовому вигляді висловлюють свої думки більш чітко, ніж хлопчики.
- 8 Дослідження показали, що протягом усього життя ця здатність у хлопчиків і дівчаток однакова. Якщо і є різниця, то тільки індивідуальна.
- 9 До настання статевої зрілості різниці немає, після цього хлопчики краще орієнтуються в просторі. З роками різниця посилюється. Винятки лише підтверджують правила.
- 10 Хлопчики стають агресивними в найбільш ранньому віці, у два-три роки, коли починає формуватися їх особистість.
- 11 Не встановлена різниця в активності хлопчиків і дівчаток. Лише в дитячі роки хлопчики проявляють її більш шумно і очевидно (у бійках, наприклад). У той же час дівчатка не настільки крикливі, але не менш цілеспрямовані.

12 Навпаки, дівчатка воліють одну або не більше двох подруг, а не велику компанію. Ось чому саме хлопчики збираються в більш великі групи.

13 До певного віку між хлопчиками і дівчатками в цьому немає різниці, і хлопчики в певний період вимагають ласкавого звернення.

14 Навпаки, хлопчики схильні швидше приймати «на віру» думку компанії, при їх вихованні це треба неодмінно мати на увазі. Дівчатка зазвичай дотримуються своєї думки.

15 У цій якості до певного віку у хлопчиків і дівчаток немає різниці. Пізніше більш кмітливими і активними стають дівчатка. А в період статевого дозрівання вони поступаються в цьому юнакам. Можливо, свідомо.

16 Дівчатка насправді не так боязкі, як багатьом здається. Насправді вони можуть бути більш сильними і рішучими та легше долати страх.

17 Ні. Дівчатка краще «озброєні» та підготовлені до складних життєвих ситуацій, уміють швидше пристосовуватися.

Професійна дія відрізняється від непрофесійної не тільки рівнем досконалості, а й ставленням до себе, до світу. Творити — це давати іншим людям добро, створювати щось корисне і приємне для інших (схема 1).

Складно бути професіоналом, якщо погано знаєш те, чим володієш (які маєш внутрішні, зокрема психологічні, ресурси).

Вправа «Ресурсний мішечок»

Позитивне і доброзичливе спілкування грає не останню роль в профілактиці емоційного вигорання.

Кожному з вас я збрала ресурсний мішечок. У ньому є підбадьорливі прянощі, які будуть нагадувати своїми ароматами про те, що все для вас необхідне завжди з вами.

Кава - смачний напій, який приносить задоволення, бадьорить, тонізує. Це один з найулюбленіших заходів людства.

Кардамон зміцнює нервову систему, знімає втому і апатію.

Кориця позбавляє від почуття самотності і страху.

Наше заняття закінчилося. А зараз прошу сказати: "Що вам найбільше запам'яталось?" "Що зможете за необхідності застосувати в житті?"